

broedsucces bij de zwarte stern

VOOR MEER INFO

www.moerasvogels.nl
[www.buwa.nl / j.van.der.winden@buwa.nl](mailto:j.van.der.winden@buwa.nl)
[www.landschapsbeheerzuidholland.nl /](http://www.landschapsbeheerzuidholland.nl/)
info@zh.landschapsbeheer.nl

HOE TE METEN

Om het broedsucces vast te stellen moet de kolonie ten minste 1 keer per week worden bezocht en per nest het aantal eieren of jongen geteld. Ook wordt de leeftijd (in dagen) geschat van de jongen. De jongen worden gevolgd tot ze kunnen rondfladderen, maar minimaal tot ze 15 dagen oud zijn. Bij voorkeur wordt gewerkt met een telescoop zodat de kolonie van afstand bekeken kan worden. Verstoring van een kolonie in de jongenfase treedt snel op en kan het broedsucces flink verlagen.

tekst:

Jan van der Winden

vormgeving:

Bureau Waardenburg

fotografie:

Ronald Messemaker,
Leen Heemskerk,
Roland Groenen,
Wim Jongejan,
Paul Oomen.

BROEDSUCCES

Sinds een jaar of tien wordt er in toenemende mate onderzoek verricht naar het broedsucces van zwarte sterns in Nederland.

Met broedsucces wordt in dit verband het aantal vliegvlugge jongen per paar bedoeld, dus eigenlijk het uitvliegsucces. Een voorbeeld: Bij een kolonie van 8 paar vliegen uiteindelijk 7 jongen uit. In dat geval is het gemiddelde broedsucces van die kolonie $7/8 = 0,88$ jong per paar. Dit broedsucces geeft de beste informatie over de kwaliteit van het broedgebied. Als het broedsucces goed is kan men ervan uitgaan dat het leefgebied geschikt is om te broeden en jongen groot te brengen.

Het ideale vlotje ligt deels op het wateroppervlak zodat de jongen er makkelijk op en af kunnen en is rijk begroeid met kruiden om de jongen dekking te bieden voor de zon en predatoren.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

www.buwa.nl / info@buwa.nl

Landschapsbeheer Zuid-Holland

3 dagen oud

1-2 dagen: eitand aanwezig, klein, onhandig.
3 dagen: staan en lopen al goed, geen eitand.

5-6 dagen oud

Stern 'model', langere snavel,
nog 100% dons, worden nog opgewarmd
door ouders.

8-11 dagen oud

Witte buiken met eerste veren, start
slagpennen, nauwelijks opgewarmd
door ouders.

Ongeveer 14 dagen oud

Duidelijke vleugels, nog veel dons, zeker
hele kop.

Ongeveer 16 dagen oud

Meer nieuwe veren dan dons, bijna
volgroeide vleugels. Sommige jongen
kunnen al een beetje rondvliegen. Goed
zichtbaar is oudste jong (gevoerd) al 16
dagen en jongere pullen nog kenmerken
van 14 dagen (donskop). Dagen hierna al
rondvliegend maar vleugels nog met
'ronde' punten en geen goede vliegers.

Meer dan 20 dagen oud

Jonge net vliegvlugge zwarte stern.
Jongen zijn altijd geheel wit van
onderen, oude vogels hebben resten van
zwarte tekening. De snavel is aan de
basis ook lichter dan bij een adult.
Vleugels worden puntig, zeer goede
vliegers. Voor een zittend exemplaar zie
ommezijde.

*In het geval van predatie van grotere
jongen vind je soms resten van veren.
Dit is met name het geval bij predatie
door hermelijn.*

*Als de jongen te weinig voedsel krijgen
sterven ze en kun je ze dood op de
vlotjes zien liggen.
Hier een jong dat al minstens een week
dood is.*

OVERIGE TIPS

- Soms zie je 'zwemsporen' van en naar de nesten door kroos of flab waardoor de aanwezigheid van jongen bekend wordt.
- Poepsporen (kleine witte plekken) op leliebladeren kunnen de aanwezigheid van jongen verraden. (zie foto rechts boven)
- Fel alarmerende en aanvallende ouders duiden op de aanwezigheid van jongen.
- Ga niet in de oever zoeken naar verborgen jongen. Loop snel door als er niets te zien is en bekijk de kolonie met een telescoop of kom een week later terug om vliegvlugge jongen te zien.
- In de regel kunnen waarnemingen vanaf een tractor die op rustige snelheid langs de kolonie rijdt veel extra informatie opleveren omdat de jongen vaak gewoon blijven zitten op de nesten.
- Er kan ook nog forse sterfte zijn na 10 dagen. Ga er dus niet van uit dat jongen die tien dagen oud zijn het wel zullen redden.
- Vliegvlugge jongen kunnen zich zeer snel van de broedlocatie naar andere plekken verplaatsen. Ook kunnen ze zich in de omgeving bij andere kolonies aansluiten. Vaak keren ze in de avond naar de kolonie terug zodat bezoeken in de namiddag of avond vaak goed werken.